

تقدیر رهبر انقلاب از سروده افشین علاء

افشین علاء پس از انتشار سروده خود در صفحه شخصی اش نوشت:
باخبر شدم که حضرت آیت...! خامنه‌ای رهبرمعظم انقلاب اسلامی پس از خواندن شعر اخیرم پیرامون حماسه جمعه نصر، خطاب به این فرزند کوچک خود نوشته‌اند: «قوی، زیبا و استادانه است. کاش شأن نزولش این حقیر نبودم. به هرحال وظیفه داشتم تشکر کنم.»
افشین علاء همچنین نوشته: «از این‌که امام و مقتدایمان در همه

«خارومیکخ» رمانی جذاب است که یحیی السنوار آن را در دوران حبس طولانی‌اش در زندان‌های اسرائیل نوشته. این روایت درجه‌ای عمیق به انعطاف‌پذیری و اخلاق مردی را نشان می‌دهد که نقشی محوری در شکل‌دهی گفتمان مقاومت فلسطین بازی کرده است. این رمان در طول سال‌های حبس او به تدریج نوشته شده و روان مردی که توسط دیوارها محصور شده بود را می‌کاود، داستان استقامت را روایت می‌کند و بینش‌هایی را درباره تفکر استراتژیک ارائه می‌دهد. درباره کتاب خار و میخک مشخصا دو مقاله نوشته شده که یکی به قلم هشام طاه‌ااست که بیشتر حالت مروری روی کتاب داشته اما مقاله «فلسفه حماس در نوشته‌های یحیی السنوار» نوشته‌شده توسط حنین عودت...! نوعی درون‌کاوی رمان است که ابتدا به زبان عربی منتشر شد. حنین عودت...! از رمان خار و میخک که نوشته رهبر حماس، یحیی السنوار است به‌عنوان یک درجه‌استفاده می‌کند تا ذهنیت مقاومت امروزی را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد و به مسائل خودکفایی، فداکاری و آگاهی امنیتی پرداخته شود. این مقاله به بررسی چگونگی نشأت این مفاهیم در افراد برای تقویت برتری سیاسی و رهایی جمعی می‌پردازد و ابعاد استراتژیک و وجودی حرکت مقاومت را نمایان می‌سازد. همچنین چشم‌اندازی منحصربه‌فرد از ایدئولوژی حماس را ارائه می‌دهد. در این جستار ترجمه و تلخیصی از دو مقاله پیش روی خوانندگان آورده شده است.

«خارومیکخ داستان استقامت است

خار و میخک داستان استقامت را روایت می‌کند و بینش‌هایی را درباره تفکر استراتژیک ارائه می‌دهد. خوانندگان نقش السنوار در رهبری فلسطین را در راهروهای ذهن او دنبال می‌کنند، احتمالا جایی که بدر عملیات «طوفان الاقصی» در ۱۵ مهر ۱۴۰۲ (۲۴ اکتبر ۲۰۲۳) کاشته شده است. این روایت گواه بر روحیه مردمی است که در سایه‌دگریری هازندگی می‌کنند و فداکاری‌های شخصی را که در السنوار و هم‌زمانش می‌پندارند، برجسته می‌کنند؛ رهایی و مقاومت؛ این درجه‌ای به روح یک جنبش و قلب یکی از مرموزترین رهبران آن است. ترجمه این مجموعه تضمین می‌کند که شدت و اصالت صدای السنوار دست‌نخورده باقی می‌ماند و ثابت می‌کند که قدرت روایت از موانع زبانی فراتر می‌رود. این رمان که اکنون برای خوانندگان جهانی قابل دسترسی است، حاوی عمق احساسی و بینش سیاسی اثر اصلی است. از آنجایی که یحیی السنوار درحال حاضر استراژی‌هایی را علیه اسرائیل از غره تنظیم می‌کند، این رمان به‌عنوان یک قطعه ادبی حیاتی برای کسانی که به دنبال درک تنش‌های جاری در خاورمیانه هستند ظاهر می‌شود. این کتاب بیش از یک داستان پرشی از تاریخ و عزم مردی است که نقش خود را بر چشم‌انداز ژئوپلیتیکی فلسطین حک می‌کند. با آشکار شدن راهبرد‌های السنوار رمان او هم به‌عنوان بازتابی از گذشته و هم به‌عنوان دیدگاهی نبوی و پیشگویانه به آینده منطقه خودنمایی می‌کند.

۱۵ سال‌هایی که پیوهده نگذشت

یحیی سنوار ۲۳ سال از عمر خود را در زندان سپری کرد، ازجمله چهار سال در شرایط انفرادی، اما هیچ کدام از این سال‌ها را بی‌پهوه نگذراند. او زبان عبری یاد گرفت و هراتجه را که می‌توانست درباره دشمنش یاد بگیرد، آموخت؛ حتی یک طرح اطلاعاتی بلندمدت را از پشت میله‌ها تدوین و اجرا کرد که در آن زمان بسیار پیچیده بود. رمان درست قبل از شکست ۱۹۲۷ آغاز می‌شود که قبل از آن نوار غزه تحت مدیریت مصر بود. احمد، راوی، دیدگاهی دوستانه نسبت به سربازان مصری دارد و معتقد است ارتش‌های عربی اسرائیل را در هم خواهند شکست و فلسطین را آزاد خواهند کرد. با این حال، وقتی آنها شکست می‌خورند، شوکه می‌شود.

نماینده‌ای برای مردم فلسطین

او شروع مقاومت در برابر اشغالگری اسرائیل را با گرو و پرتاب بمب‌ها علیه گشت‌های ارتش اسرائیل را توصیف می‌کند که برای ورود به خیابان‌ها و کوه‌های باریک اردوگاه آوارگان الشطی، محل وقوع رمان، با مشکلات زیادی مواجه شد. با این حال پدر و عموی احمد هنگام جنگ با ارتش اسرائیل کشته می‌شوند. احمد از طریق محمود، برادر بزرگ‌ترش که حین تحصیل در مصر به ساف (جنبش آزادی‌بخش فلسطین می‌پیوندد، اما پس از باگشت بازداشت می‌شود، آگاهی سیاسی پیدا می‌کند. پسرعموی او ابراهیم، نقش مشابهی را ایفا می‌کند. البته با رنگی کاملاً اسلامی. ابراهیم مکررا با شخصیتی به نام شیخ‌احمد (یاسین)

برهه‌ها و بزرگاه‌ها و با وجود دغدغه‌های خطر و مشغله‌های طاقت‌سوز، از شعر متعهد این روزگار غافل نیستند و همچنان خود را موظف می‌دانند بابت اثری که از سر صدق و با خون دل و عرق ریزی روح سروده شده، ابراز لطف و فروتنی کنند، خداوند منان را شاکرم. بدیهی است این توجهات پدیده اشان، خستگی و تلخکامی ناشی از مشاهده ناآشنایی و بی‌تفاوتی برخی اصحاب قدرت به‌ویژه در مدیریت فرهنگی

کشور را در کام دلسوزان عزلت‌گزیده به شهدی شیرین تبدیل می‌کند.»

بخش‌هایی از سروده افشین علاء را بخوانید:
دول و عرق ریزی روح سروده شده، ابراز لطف و فروتنی کنند، تسکین دل سوت‌ه اصحاب بر آتش شد هیمینه خصم در آن جمعه بشکوه چون دود ز جمعیت احباب بر آتش...

حماسه مقاومت در سیمای ادبی یک فرمانده

یحیی السنوار، رهبر حماس در رمان «خارومیکخ» که طی سال‌های اسارت نوشته، چهره آرمانی مبارز فلسطینی شهادت طلب را نشان داده است

سرگذشت پسری از اردوگاه پناهندگان

داستان از زاویه احمد، پسری از اردوگاه پناهندگان روایت می‌شود که برای اولین بار چشمانش را به دنیای سخت و بی‌رحم باز می‌کند. احمد شاهد تحولات سیاسی در اردوگاه، نوار غزه، کرانه باختری و در سراسر سرزمین‌های اشغالی است. احمد ظهور حماس را با پیروی از شخصیت‌هایی که آن را شکل دادند، توسعه داده و تجسم بخشیده است؛ به‌طور خلاصه، در پسرعمویش، ابراهیم، می‌بیند، ابراهیم که با او در یک خانه با یک مادر بزرگ شد تا به الگو تبدیل شود. ابراهیم اگرچه در پایان کتاب به شهادت می‌رسد، اما از همان ابتدا سرنوشت خود را می‌داند و بدون دلبستگی به همسر

این رمان را نباید رمانی به معنای سنتی آن دانست. متن شامل توصیفاتی از عملیات نظامی است که با رویدادهایی از زندگی اجتماعی شخصیت اصلی آن درآمیخته است. با این حال، سنوار یک رمان نویس نیست و می‌توان از او به‌عنوان وقایع‌نگار غزه پس از سال ۱۳۴۶ (۱۹۶۷) قدردانی کرد. علاوه بر این، سنوار دامنه تفکر و کار خود را تنها به غزه محدود نکرد، بلکه نوری نیز بر مردم کرانه باختری و اقدامات مقاومت در آنجا تاباند. در نهایت در سراسر خاطرات، تمرکز سوساوس‌گونه و خلاقانه‌ای بر پروژه ساختن زیرساخت مقاومت به دو مفهوم فیزیکی و نهادی وجود دارد. از خواندن خارها و میخک‌ها، می‌توان این احساس را به‌دست‌آورد که وقایع ۷ اکتبر واقعا مدت‌ها پیش مراحل تکوین خود را طی می‌کرده است.

رمان تاریخی؛ ظرفی برای ارائه فلسفه

این رمان شخصیت‌هایی تخیلی دارد، اما همه وقایع آن واقعی هستند؛ جنبه تخیلی از تبدیل این وقایع به اثری که شرایط یک رمان را برآورده می‌کند ناشی می‌شود. انتخاب نویسنده، عمدتاً یک شخصیت سیاسی و نظامی برای مستندسازی این مرحله مهم در تاریخ مقاومت مسلح و انتقال آن به شکل خلاقانه و رمان‌نویسانه، نشان می‌دهد این یک تلاش است که به‌مراتب فراتر از تعریف تاریخ و رویدادهای آن می‌رود. رمان تاریخی فقط بازتابی از وقایع گذشته نیست، بلکه یک کاوش عمیق است از نیروهای فلسفی و اخلاقی که جنبش‌های تاریخی را شکل می‌دهند. شخصیت‌های رمان‌های تاریخی، تجسم و درگیر مبارزات فلسفی در متن زمان خود هستند. به‌عبارت دیگر، این رمان به‌عنوان یک وسیله برای درک رابطه پیچیده بین باورهای شخصی و گستره وسیع‌تر تاریخ عمل می‌کند. سنوار، یکی از چهره‌های پیشگام در حماس بوده که از جوانی تا به امروز شاهد پیدایش و شکل‌گیری و توسعه آن بوده است. خروج او از محدودیت‌های تاریخ‌نگاری سنتی برای پرداختن به مبارزات نمایشی بدیع در تاریخ به او اجازه می‌دهد تا ابعاد فلسفی آن را بررسی کند؛ به‌طور خاص تأثیر باورها بر تاریخ. این امر به او اجازه می‌دهد تا فلسفه‌ای برای جنبش مقاومت اسلامی تدوین کند.

برش

پیوند فلسطین و بهشت

وقتی فرد خودساخته سیاسی به وضعیت نگاه می‌کند، نظام اسلامی را در زمره آخرین نظام‌های اجتماعی می‌بیند که در برابر نابودی اجتماعی، یا جامعه‌کشی که توسط اشغالگران انجام شده، ثابت‌قدم مانده‌اند. آنها در درهم‌تنبیدی عمل سیاسی و ایمان، در انتقال ارجاع وجود و هدف فلسطینی به ...! اصلی را می‌یابند که دشمن نمی‌تواند آن را متلاشی کند. فرد خودساخته در اماکن تاریخی اسلامی، بناهای سیاسی بابائیت را بر برابر تلاش‌های اشغالگران برای از بین بردن آگاهی و تحریف جهت می‌یابد.

دیدگاه

موقع جراحی به شعر فکر نمی‌کنم

زینب احمدی، شاعری که به‌ناگهی مجموعه شعرش به نام «تداعی» منتشر شده، با بیان این‌که علاوه بر بار عاطفی که خیلی در شعر برابیم مهم است، دوست دارم شعر فلسفه داشته و پشت آن اندیشه‌ای باشد، گفت، شعر باید طوری باشد که هرکسی بنا بر حس و حال خودش، برداشت‌های مختلفی از آن داشته باشد.

وی که خود پرستار هم هست، درباره تلفیق میان حرفه خود و شاعری گفت: من پرستار اتاق عمل و کارشناس عمل جراحی هستم. همان‌طور که خودتان می‌دانید شعر به تمرکز زیادی نیاز دارد. اتاق عمل هم جایی است که هر لحظه باید با تمام حواس‌ت حاضر باشی. البته من فعلا به خاطر فرزند کوچکم سر کار نمی‌روم، اما زمانی که در اتاق عمل بودم سعی می‌کردم به شعر فکر نکنم. مگر زمانی که بیمار نداشته باشم یا در اتاق عمل نباشم. شده که موقع عمل جراحی هم شعر بگویم ولی آن موقع هنوز دانشجو بودم و فقط نمناش می‌کردم. یعنی مسئولیتی نداشتم. از موقعی که مسئولیت گرفتم، حواسم هست که موقع جراحی به شعر فکر نکنم!

ماشین کشتار صهیونیستی را متوقف کنید

مصائب انسانی در غزه، همچنان باعث تولید آثار هنری متنوع در میان هنرمندان می‌شود که نمی‌توانند در برابر ماشین کشتار رژیم اشغالگر سکوت کنند. در این میان هنرمندان هنرهای تجسمی توانسته‌اند با استفاده خلاقانه از نمادها و رموزهای مرتبط با فلسطین، بدون این‌که از کلمات برای رساندن پیام خود بهره ببرند، با استفاده از نشانه‌های تصویری که نیاززی نیز به ترجمه ندارند، صدای مردم مظلوم فلسطین برای همه جهان باشند. در این نقاشی، دینا قتیانی، هنرمند جوان عرب با استفاده از رنگ‌ها و قراردادن خانه‌های ویران و مردم کشته‌شده، در تصویری که یادآور پرچم فلسطین است، اعتراض خود را به جنایت رژیم صهیونیستی اعلام می‌کند.

جامعه

ادبیات

LITERATURE

پنجشنبه ۲۶ مهر ۱۴۰۳ شماره ۶۸۸۳

و فرزندانش به‌دنبال آن می‌رود، شاید ابراهیم نمادی از حالتی باشد که راوی در آرزوی آن است که این جنبش سیاسی را در جامعه بیوراند یا الگوی فرد فلسطینی که نویسنده امیدوار است حماس ایجاد کند؛ دستیابی به اهداف خود در شکل دادن به خودتعریفی و ایجاد یک نهاد سیاسی برای فلسطینی‌ها.

نمادی از یک رهبر

ابراهیم نمادی از مفهوم «خودساخته بودن» است که در دو مورد ظاهر می‌شود؛ اولاً، راوی اشاره می‌کند که طبیعت خودساخته ابراهیم به او نوعی حاکمیت بر خود و احساس هدف می‌بخشد. در دومین مورد، فرد خودساخته یک رهبر واقعی هم هست. بنابراین خودساخته بودن پایه و اساس یک رهبر سیاسی است که قادر به مقابله با شرایط اشغال است. وقتی که ذات خودساخته ابراهیم با بعد سیاسی آن ادغام می‌شود، او را به یک رهبر تبدیل می‌کند؛ کسی که قادر است نتنها خودش را، بلکه جامعه و مردمش را نیز رشد دهد و وضعیت جمعی آنها را بهبود بخشد. برای راوی، ابراهیم نماد این الگوی انسانی متعالی است که با یافتن معنای وجودی خود در تعهد به نقش سیاسی، خودش را بالا می‌برد و دیگران را نیز بالا می‌برد.

«ابرمد» پیشبرنده مقاومت است

در فلسفه وجودگرایی، نیچه ایده «Übermensch» یا فرد فوق‌العاده را ابرمد را معرفی می‌کند؛ فردی که به تجسم آزادی واقعی پیوسته است و قدرت شکل‌دادن به سرنوشت خود را دارد. به‌گفته نیچه، فرد متعالی کسی است که اهداف خود را انتخاب کرده و ارزش‌ها و اصول خود را بدون تسلیم به فشارهای اجتماعی خارج از کنترل خودش انتخاب می‌کند. این مفهوم از افراد دعوت می‌کند که «اراده به قدرت» را پذیرند، یعنی حرکت درونی برای آزادی و خودمختاری. بنابراین، ابرمد یک مدل فکری از فردی است که ارزش‌ها و استانداردهای اجتماعی را شکسته و ارزش‌های جدیدی را خلق می‌کند.

درمقابل فرد متعالی سنوار، فرد خودساخته سیاسی است؛ کسی که اهداف خود را به‌گونه‌ای انتخاب می‌کند که به رهایی سیاسی او کمک کند. بنابراین، آنها مشغول شکل‌دهی به هویت خود و تعریف ارزش‌هایشان در چارچوب اجتماعی و سیاسی ای هستند که آنها را دربرمی‌گیرد. این فرآیند صرفاً یک جست‌وجوی شخصی برای آزادی نیست، بلکه یک عمل سیاسی است که شامل چالش‌کردن و کمک به شکل‌گیری هویت جمعی به‌گونه‌ای است که به آزادی کل جامعه خدمت کند. فرد متعالی سیاسی، از طریق فلسفه خودساخته، الگویی از فرد عملی است که با بهره‌گیری از ارزش‌های اجتماعی، اجتماعی-اخلاقی و مذهبی به‌عنوان منابعی برای تقویت انگیزه جامعه. در این زمینه، فلسفه خودساخته فراتر از خودمختاری فردی می‌رود و به ابزاری برای تأثیرگذاری و شکل‌دهی به گفتمان سیاسی تبدیل می‌شود.

شکست ناسیونالیسم عربی

رمان در زمستان ۱۹۶۷، در موقعیتی قبل از نکسه (نتیجه نبرد شش‌روزه میان اسرائیل و عربستان در جنگ شش‌روزه) شروع می‌شود، زمانی که غزه تحت اداره مصر بود. احمد، که آن زمان پنج سال داشت، یکی از اولین خاطرات خود را شرح می‌دهد: «نیروهای اشغالگر در یک منطقه با مقاومت شدید روبه‌رو شدند و عقب‌نشینی کردند. بعد از آن، گروهی از تانک‌ها و جیب‌های نظامی با پرچم‌های مصری ظاهر شدند.

زمندگان مقاومت فکر کردند که کمکی رسیده است و از مواضع و سنگرهای خود بیرون آمدند و با شلیک به هوا جشن گرفتند. آنها برای استقبال از نیروهای کمکی جمع شدند اما هنگامی که کاروان نزدیک شد، آتش سنگین به طرف زمندگان باز شد و آنها کشته شدند. سپس پرچم رژیم صهیونیستی به جای پرچم‌های مصری روی تانک‌ها و خودروها برافراشته شد». این صحنه نشان‌دهنده یک نقطه عطف ایدئولوژیک در مبارزات فلسطینی است؛ درک شکست ناسیونالیسم عربی یا ناکافی بودن آن به‌عنوان یک جریان سیاسی در الفای جدیت لازم در افراد نسبت به آرمان ملی فلسطین، به‌ویژه در مواجهه با مسائل روزافزون. فلسفه فرد خودساخته شرطی برای ارتقا یعنی جدیت و تعهد به دنبال دارد. «افراد خودساخته با احترام و اعتقاد به اهداف خود نگاه می‌کنند و با نهایت جدیت به امر دستیابی به آن می‌پردازند.

قاب مقاومت

